

παρούσα παράγραφο, προκειμένου να μην κινδυνεύσει η ασφαλιστική κάλυψη,

ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να καταβάλει στο Δημόσιο τα ποσά των ασφαλίσεων αυτών καθώς και οποιαδήποτε συναφή εύλογη και τεκμηριωμένη δαπάνη πραγματοποιήσει το Δημόσιο, εντός τριάντα (30) ημερών από την σχετική ειδοποίηση. Εάν ο Παραχωρησιούχος δεν συμμορφωθεί με την υποχρέωσή του αυτή, το Δημόσιο θα δικαιούται να παρακρατήσει τα ποσά αυτά είτε από την Χρηματοδοτική Συμβολή (εάν ακόμα οφείλεται όλη ή μέρος αυτής) ή να επιδιώξει την είσπραξή τους με ολική ή μερική κατάπτωση εγγυητικής(ών) επιστολής(ών) που έχει προσκομίσει ο Παραχωρησιούχος.

21.13 Με την επιφύλαξη των περιπτώσεων του Άρθρου 21.8, ο Παραχωρησιούχος δε δικαιούται να προβεί σε οποιαδήποτε δραστηριότητα που αφορά την εκτέλεση του Έργου, χωρίς αυτή η δραστηριότητα να καλύπτεται από εγκριθείσα από το Δημόσιο ασφαλιστική σύμβαση.

21.14 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να γνωστοποιεί εγγράφως στο Δημόσιο την επέλευση οποιασδήποτε ζημίας το ύψος της οποίας υπερβαίνει ή ενδέχεται να υπερβεί το ποσό των διακοσίων χιλιάδων Ευρώ (€ 200.000) και να το ενημερώνει συνεχώς για την εξέλιξη της υποθέσεως έως ότου οι Ασφαλιστές κλείσουν το σχετικό φάκελο.

21.15 Αποζημίωση εκ μέρους του Παραχωρησιούχου

Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να αποζημιώνει πλήρως το Δημόσιο, την Υπηρεσία, όλες τις Αρμόδιες Αρχές και τους σχετικούς αντιπροσώπους, προστηθέντες και υπαλλήλους αυτών, για όλα τα έξοδα, απώλειες, ζημίες και δαπάνες, όπως επίσης και να καλύπτει όλες τις απαιτήσεις, που πηγάζουν από ή σε σχέση με οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη του Παραχωρησιούχου ή των αντιπροσώπων, προστηθέντων ή υπαλλήλων του σχετιζόμενη με τη παρούσα Σύμβαση ή παράβαση αυτής ή που πηγάζει από ή απορρέει από την εκτέλεση των εργασιών ή το Έργο, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε τοιαύτης που συντελέστηκε ή προκλήθηκε σε σχέση με:

- (i) σωματικές βλάβες (συμπεριλαμβανομένων βλαβών που απέβησαν θανατηφόρες), και/ή
- (ii) οποιαδήποτε απώλεια ή ζημία της ακίνητης και κινητής περιουσίας του Δημοσίου, οποιασδήποτε Αρμόδιας Αρχής

και των σχετικών αντιπροσώπων, προστηθέντων ή υπαλλήλων αυτών.

21.16 Ασφάλιση

Ο Παραχωρησιούχος δεν θα ευθύνεται προς αποζημίωση του Ελληνικού Δημοσίου ή, ανάλογα την περίπτωση, των Αρμοδίων Αρχών ή των αντιπροσώπων, προστηθέντων ή υπαλλήλων τους σύμφωνα με το παρόν Άρθρο για οποιεσδήποτε τέτοιες ζημιές, έξοδα, δαπάνες, απώλειες και/ή απαιτήσεις στο μέτρο που το Ελληνικό Δημόσιο έχει αποζημιωθεί για αυτά επί τη βάση των ασφαλιστικών καλύψεων που προβλέπονται στο παρόν Άρθρο. Επιπλέον, ο Παραχωρησιούχος δεν θα ευθύνεται προς αποζημίωση για οποιεσδήποτε τέτοιες ζημιές, έξοδα, δαπάνες, απώλειες και / ή απαιτήσεις στο μέτρο που αυτές προκλήθηκαν από δόλο ή βαριά αμέλεια του Ελληνικού Δημοσίου ή, ανάλογα την περίπτωση, της Υπηρεσίας, των Αρμοδίων Αρχών ή των αντιπροσώπων, προστηθέντων ή υπαλλήλων τους.

21.17 Μετριασμός ζημιών

Το Ελληνικό Δημόσιο θα καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να ελαχιστοποιούνται ή να μετριάζονται οι απώλειες ή οι ζημιές αυτές κατά το μέτρο του πρακτικώς δυνατού (αλλά χωρίς παράλογες δαπάνες ή δυσχέρειες).

22. Ανωτέρα Βία

22.1 Γεγονότα Ανωτέρας Βίας

Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, ο όρος "**Γεγονός Ανωτέρας Βίας**" θα θεωρείται ότι σημαίνει:

- (i) όλα εκείνα τα γεγονότα ή περιστατικά ή οι συνέπειες αυτών που ευρίσκονται εκτός της σφαίρας ελέγχου ή επιρροής των Μερών και που δεν θα μπορούσαν να είχαν προβλεφθεί ή προληφθεί ή αποτραπεί ακόμα και με καταβολή ιδιαίτερης επιμέλειας εκ μέρους των Μερών, ή
- (ii) οποιοδήποτε γεγονός ή περιστατικό για την επέλευση του οποίου δεν ευθύνεται κανένα από τα μέρη και το οποίο ο Παραχωρησιούχος δεν έχει την υποχρέωση σύμφωνα με την παρούσα να ασφαλίσει και δεν είναι πράγματι ασφαλισμένος, ή έχει απαλλαγεί από την υποχρέωση ασφάλισης εν όλω ή εν μέρει σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 21.8.

22.2 Επέλευση

- 22.2.1** Σε περίπτωση κατά την οποία είτε ο Παραχωρησιούχος είτε το Δημόσιο ισχυρίζονται ότι έχουν εμποδιστεί ή καθυστερήσει στην εκπλήρωση οποιασδήποτε συμβατικής τους υποχρέωσης λόγω Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, υποχρεούνται να ειδοποιήσουν εγγράφως (**“Γνωστοποίηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας”**) τον αντισυμβαλλόμενο τους και τον Ανεξάρτητο Μηχανικό (κατά την Περίοδο Μελετών - Κατασκευών) μόλις αυτό καταστεί πρακτικώς δυνατό, σε κάθε περίπτωση όμως όχι αργότερα από πέντε (5) ημέρες αφότου υπέπεσε στην αντίληψή τους η επέλευση του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας. Η Γνωστοποίηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας θα πρέπει να προσδιορίζει τις συνθήκες οι οποίες συνιστούν το Γεγονός Ανωτέρας Βίας, την πιθανολογούμενη διάρκεια και τις επιπτώσεις του (κατά το μέτρο που είναι ευλόγως προσδιορίσιμες) καθώς και τις υποχρεώσεις του θιγόμενου Μέρους, των οποίων την εκπλήρωση εμποδίζει ή καθυστερεί το Γεγονός Ανωτέρας Βίας.
- 22.2.2** Σε περίπτωση κατά την οποία ο αποδέκτης της Γνωστοποίησης Γεγονότος Ανωτέρας Βίας αμφισβητεί τη βασιμότητά της, οφείλει να ειδοποιήσει εγγράφως για τη αμφισβήτηση αυτή (**«Αμφισβήτηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας»**) το άλλο Μέρος (και τον Ανεξάρτητο Μηχανικό κατά την Περίοδο Μελετών-Κατασκευών) εντός επτά (7) ημερών από την ημερομηνία λήψης της Γνωστοποίησης Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, δηλώνοντας τους λόγους για τους οποίους αμφισβητεί την επέλευση ή/και τις συνέπειες του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας.
- 22.2.3** Εάν ούτε η Γνωστοποίηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας ούτε η **Αμφισβήτηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας** δεν έχουν ανακληθεί μέσα σε επτά (7) ημέρες από την ημερομηνία λήψης της Αμφισβήτησης Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, το Δημόσιο ή ο Παραχωρησιούχος δικαιούνται να προσφύγουν στη διαδικασία επίλυσης διαφορών σύμφωνα με το Άρθρο 33, εντός προθεσμίας δέκα τεσσάρων (14) ημερών από τη εκπνοή της ως άνω περιόδου των επτά (7) ημερών.
- 22.2.4** Εάν δεν αμφισβητηθεί η Γνωστοποίηση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και μόλις είναι πρακτικώς δυνατόν, το

Δημόσιο και ο Παραχωρησιούχος θα συναντηθούν για να συζητήσουν το Γεγονός Ανωτέρας Βίας και τις συνέπειές του και, στο βαθμό που θα είναι τότε δυνατόν, να προσδιορίσουν τον αποτελεσματικότερο τρόπο για την συνέχιση των Κατασκευών ή της Λειτουργίας του Έργου, καταβάλλοντας κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να ελαχιστοποιήσουν τις συνέπειες του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας.

- 22.2.5** Σε περίπτωση που δεν μπορεί να προκύψει αμέσως αν το Γεγονός Ανωτέρας Βίας θα καταστεί Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας (όπως ορίζεται στο Άρθρο 22.5) το Δημόσιο και ο Παραχωρησιούχος θα προβούν σε κάθε εύλογη ενέργεια για να συνεχίσουν το Έργο, με τη χρήση των ασφαλιστικών αποζημιώσεων και της τυχόν οφειλόμενης αποζημίωσης του Δημοσίου.

22.3 Οικονομική Ευθύνη του Παραχωρησιούχου

Με την επιφύλαξη του άρθρου 22.5:

- (i) στο βαθμό που ο Παραχωρησιούχος δυνάμει του άρθρου 21, έχει ασφαλίσει το Έργο κατά των συνεπειών Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, αυτός θα φέρει τις οικονομικές συνέπειες του ανωτέρω Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και μέχρι τα ποσά που είναι καταβλητέα σύμφωνα με τα ασφαλιστήρια συμβόλαια, συνυπολογιζομένης και της απαλλαγής που τυχόν προβλέπεται σε αυτά. Επί πλέον και υπό την προϋπόθεση ότι από την επέλευση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας επηρεάζεται η Κρίσιμη Διαδρομή του Εγκεκριμένου Χρονοδιαγράμματος Περιόδου Μελετών – Κατασκευών, ο Παραχωρησιούχος θα δικαιούται παράτασης της επηρεαζομένης προθεσμίας σύμφωνα με τα Άρθρα 26.2.1 (a) (i), (b) (i) και (c) (i).
- (ii) Ο Παραχωρησιούχος θα φέρει τις οικονομικές συνέπειες οποιουδήποτε Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, οι συνέπειες του οποίου στο Έργο οφείλονται στη μη τήρηση των Προδιαγραφών.

22.4 Οικονομική Ευθύνη του Δημοσίου

Με την επιφύλαξη του άρθρου 22.5, όλα τα Γεγονότα Ανωτέρας Βίας, εκτός από εκείνα που βαρύνουν τον Παραχωρησιούχο (και στο μέτρο που τον βαρύνουν) σύμφωνα με το Άρθρο 22.3 (με την επιφύλαξη των όρων του Άρθρου 22.3 (i)) που λαμβάνουν χώρα:

- (i) κατά την Περίοδο Μελετών – Κατασκευών θεωρούνται ως Γεγονότα Καθυστερήσης και αποζημιώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με το Άρθρο 26.2,
- (ii) κατά την Περίοδο Λειτουργίας θεωρούνται ως Γεγονότα Ευθύνης του Δημοσίου και αποζημιώνονται από το Δημόσιο σύμφωνα με το Άρθρο 26.5.

22.5 Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας

22.5.1 "Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας" σημαίνει Γεγονός Ανωτέρας Βίας το οποίο διαρκεί ή οι επιπτώσεις του διαρκούν:

- (i) επί μία συνεχή περίοδο άνω των εννέα (9) μηνών, σε περίπτωση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, που επέρχεται κατά την Περίοδο T1 και κατά των συνεπειών του οποίου ο Παραχωρησιούχος έχει ασφαλιστεί σύμφωνα με το Άρθρο 21.
- (ii) επί μία συνεχή περίοδο άνω των τεσσάρων (4) μηνών, σε περίπτωση οιοιδήποτε άλλου Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, που επέρχεται κατά την Περίοδο T1.
- (iii) επί μία συνεχή περίοδο άνω των δώδεκα (12) μηνών, σε περίπτωση Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, που επέρχεται μετά την Ημερομηνία Πέρατος της Περιόδου Μελετών - Κατασκευών και κατά των συνεπειών του οποίου ο Παραχωρησιούχος έχει ασφαλιστεί, σύμφωνα με το Άρθρο 21.
- (iv) επί μία συνεχή περίοδο άνω των έξι (6) μηνών, σε περίπτωση οιοιδήποτε άλλου Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, που επέρχεται μετά την Ημερομηνία Πέρατος της Περιόδου Μελετών - Κατασκευών.

22.5.2 Σε περίπτωση οιοιδήποτε Παρατεταμένου Γεγονότος Ανωτέρας Βίας, το Δημόσιο και ο Παραχωρησιούχος, εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη της αντίστοιχης περιόδου των τεσσάρων (4), έξι (6), εννέα (9) ή δώδεκα (12) μηνών, που αναφέρονται στο Άρθρο 22.5.1, θα συναντηθούν για να αποφασίσουν κατά πόσο, ανάλογα με τις μέχρι τότε συνέπειες του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και των απόψεών τους σχετικά με τις μελλοντικές

συνέπειες, μπορούν να συμφωνήσουν σχετικά με τα πρόσθετα μέτρα αντιμετώπισης του Γεγονότος Ανωτέρας Βίας και συνέχισης της παρούσας Σύμβασης. Αν το Δημόσιο και ο Παραχωρησιούχος δεν καταλήξουν σε συμφωνία εντός τριάντα (30) ημερών, από το τέλος της εν λόγω περιόδου ή εντός τυχόν μεγαλύτερης προθεσμίας που θα συμφωνήσουν μεταξύ τους:

- (i) στην περίπτωση του Άρθρου 22.3 (ii) το Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας, θα συνιστά Γεγονός Αθέτησης Παραχωρησιούχου.
- (ii) σε κάθε άλλη περίπτωση το Παρατεταμένο Γεγονός Ανωτέρας Βίας, θα συνιστά Γεγονός Αθέτησης Δημοσίου.

23. Λειτουργία του Έργου Παραχώρησης

23.1 Ημερομηνία Έναρξης Περιόδου Λειτουργίας

Η Ημερομηνία Έναρξης Περιόδου Λειτουργίας είναι η ημερομηνία που καθορίζεται στο Άρθρο 12.1.2 (i).

23.2 Υποχρεώσεις του Παραχωρησιούχου σχετικά με την Λειτουργία του Έργου Παραχώρησης

23.2.1 Ο Παραχωρησιούχος καθ' όλη τη διάρκεια της Περιόδου Λειτουργίας, είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις ελάχιστες απαιτήσεις λειτουργίας και συντήρησης που περιλαμβάνονται στην παρούσα Σύμβαση, στην ΕΣΥ και στα Εγχειρίδια Λειτουργίας και Επιθεώρησης και Συντήρησης και να παίρνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζεται:

- (i) η ασφαλής, εύρυθμη και σε υψηλό επίπεδο εξυπηρέτησης των Χρηστών λειτουργία του Έργου,
- (ii) η ομαλή και ανεμπόδιστη διεξαγωγή της κυκλοφορίας σε εικοσιτετράωρη βάση και επί 365 ημέρες το χρόνο, όπως προβλέπεται στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας,
- (iii) η άμεση και αποτελεσματική ανταπόκρισή του σε έκτακτες ή / και επείγουσες καταστάσεις.

- (iv) Η ενημέρωση των Χρηστών σε θέματα ασφαλείας σηράγγων και η επίτευξη βελτιωμένης επικοινωνίας μεταξύ των αρμοδίων οργάνων των σηράγγων και των Χρηστών που ευρίσκονται μέσα σε αυτές. Η ενημέρωση αυτή θα πρέπει να εκτείνεται σε θέματα σωστής συμπεριφοράς των Χρηστών εντός των σηράγγων και ειδικότερα σε περιπτώσεις βλάβης οχημάτων, κυκλοφοριακής συμφόρησης, ατυχημάτων και πυρκαϊών αλλά και στην πληροφόρηση των Χρηστών για τα συστήματα ασφαλείας που διαθέτουν οι σήραγγες.

23.2.2 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να ενεργεί καθ' όλη τη διάρκεια της Περιόδου Λειτουργίας κατά τρόπο που να διασφαλίζει πλήρως:

- (i) την ασφάλεια των Χρηστών και των μη χρηστών (ατόμων και μεταφορικών μέσων) του Έργου που κυκλοφορούν, βρίσκονται ή εργάζονται στο Έργο ή στην περιοχή του Έργου, τόσο υπό κανονικές συνθήκες (πρόληψη) όσο και σε περίπτωση περιστατικού,
- (ii) την συστηματική επιθεώρηση και παρακολούθηση της απόδοσης όλων των συστημάτων και εγκαταστάσεων (αερισμού, φωτισμού, πυρόσβεσης κ.λπ. κατά τη διάρκεια της κανονικής λειτουργίας και την κατάλληλη προσαρμογή τους στο βαθμό που απαιτείται σε περίπτωση έκτακτου περιστατικού,
- (iii) και η συμμόρφωση του συστήματος λειτουργίας και συντήρησης προς όλους τους κανόνες ασφαλείας, όπως ισχύουν ανά διαστήματα.
- (iv) την ασφάλεια και αντοχή του Έργου στο χρόνο.

23.2.3 Ο Παραχωρησιούχος είναι υποχρεωμένος σε περίπτωση εκτάκτων καταστάσεων, όπως ενδεικτικά:

- (i) ατυχήματος ή οποιασδήποτε άλλης έκτακτης κατάστασης που απαιτεί άμεση αντιμετώπιση,
- (ii) διαπιστώσεως του κινδύνου επελεύσεως ατυχήματος ή τρομοκρατικής ενέργειας,

- (iii) βλάβης δομικών στοιχείων τεχνικών έργων που επηρεάζουν τα έργα του Ε.Π.,
- (iv) επικινδύνων παραμορφώσεων του οδοστρώματος των έργων του Ε.Π.,
- (v) βλάβης στις ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις του Ε.Π. που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των Χρηστών ή των εργαζομένων στο Έργο,
- (vi) οποιασδήποτε κατάστασης που θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των Χρηστών ή των εργαζομένων στο Έργο,

να παίρνει κάθε μέτρο που είναι αναγκαίο και να παρέχει κάθε διευκόλυνση στις Αρμόδιες Αρχές να εκτελέσουν τα καθήκοντά τους, ακόμη και αν τούτο έχει επιπτώσεις στα έσοδα από τα Διόδια Τέλη, προκειμένου να διασφαλιστούν συνθήκες ασφάλειας για τους Χρήστες, το Έργο και τους τρίτους.

23.2.4 Οποιοδήποτε σημαντικό περιστατικό ή ατύχημα συμβεί στις σήραγγες του Έργου θα αποτελέσει αντικείμενο επεξηγηματικής έκθεσης που εκπονείται εντός ευλόγου χρόνου από τον Παραχωρησιούχο. Η έκθεση αυτή διαβιβάζεται στο Δημόσιο, στον Αρμόδιο Ασφαλείας και στις Υπηρεσίες Έκτακτης Ανάγκης το αργότερο εντός μηνός από την σύνταξή της. Σε περίπτωση που έχει συνταχθεί έκθεση έρευνας όπου αναλύονται οι περιστάσεις του περιστατικού ή ατυχήματος ή τα συμπεράσματα που μπορούν να συναχθούν από αυτό, ο Παραχωρησιούχος διαβιβάζει την έκθεση αυτή στο Δημόσιο, τον Αρμόδιο Ασφαλείας και τις Υπηρεσίες Εκτάκτου Ανάγκης το αργότερο εντός μηνός από την ημερομηνία που παρέλαβε την έκθεση.

23.2.5 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να παρέχει στους Χρήστες επαρκή πληροφόρηση και έγκαιρη προειδοποίηση για κάθε γεγονός που επηρεάζει την χρήση του Ε.Π. από αυτούς.

23.2.6 Ο Παραχωρησιούχος, λαμβάνοντας υπ' όψιν την οδηγία 2004/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την νομοθεσία σχετικά με την οδική μεταφορά επικινδύνων εμπορευμάτων, είναι

υποχρεωμένος να εκπονήσει έγκαιρα, ώστε να είναι δυνατή η με δαπάνη του ενσωμάτωση των πορισμάτων της στην μελέτη-κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση του Έργου και ειδικότερα στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας και στο Εγχειρίδιο Επιθεώρησης και Συντήρησης, Μελέτη Ανάλυσης Κινδύνων των Σηράγγων του Έργου η οποία θα αναφέρεται στις σήραγγες άνω των 500 μ. που κατασκευάζει ο Παραχωρησιούχος ή κατασκευάζονται από το Δημόσιο και αποτελούν μέρος του Ε.Π.. Η μελέτη αυτή θα πρέπει να εκπονηθεί από φορέα ανεξάρτητο του Παραχωρησιούχου, με χρήση λεπτομερούς και επακριβούς μεθοδολογίας που ανταποκρίνεται στις βέλτιστες διατιθέμενες πρακτικές και να λάβει υπόψη της κατ' ελάχιστο όλους τους παράγοντες σχεδιασμού στις σήραγγες του Έργου που επηρεάζουν την ασφάλεια, όπως ιδίως τα χαρακτηριστικά της προβλεπόμενης κυκλοφορίας, το μήκος των σηράγγων, τον τύπο της κυκλοφορίας και τη μορφή των σηράγγων καθώς και τον προβλεπόμενο αριθμό διελεύσεων βαρέων φορτηγών ανά 24ωρο, στην οποία θα περιλαμβάνεται και η ειδική μελέτη σχετικά με την πρόσβαση στις σήραγγες του Έργου οχημάτων που μεταφέρουν επικίνδυνα εμπορεύματα, σε εφαρμογή της παραγρ. 3.7 του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 2004/54/ΕΚ.

- 23.2.7** Εντός της πρώτης Αποκλειστικής Τμηματικής Προθεσμίας, ο Παραχωρησιούχος είναι υποχρεωμένος να διορίσει πρόσωπο ως Αρμόδιο Ασφαλείας των σηράγγων του Ε.Π.
- 23.2.8** Ο Αρμόδιος Ασφαλείας θα έχει τα τουλάχιστον ακόλουθα καθήκοντα / αρμοδιότητες:
- (i) επίβλεψη όλων των μέτρων πρόληψης και προστασίας της ασφάλειας των Χρηστών και των εργαζομένων στο Ε.Π.,
 - (ii) προγραμματισμό της οργάνωσης των υπηρεσιών εκτάκτου ανάγκης και σχεδίων δράσης,
 - (iii) προγραμματισμό, εφαρμογή και αξιολόγηση των εκτάκτων μέτρων,
 - (iv) συμμετοχή στον καθορισμό των σχεδίων δράσης και εφαρμογής τυχόν νέων προδιαγραφών στις εγκαταστάσεις υποδομής,

- (v) εκπαίδευση του επιχειρησιακού προσωπικού,
- (vi) επίβλεψη της συντήρησης και των επισκευών των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού των σιδηρόδρομων του Έργου.

- 23.2.9** Ο Αρμόδιος Ασφαλείας μπορεί να ανήκει στο προσωπικό του Παραχωρησιούχου αλλά είναι ανεξάρτητος σε όλα τα θέματα που σχετίζονται με την ασφάλεια των σιδηρόδρομων και δεν δέχεται οδηγίες από τον Παραχωρησιούχο για τα θέματα αυτά.
- 23.2.10** Το Δημόσιο ή οποιαδήποτε εξουσιοδοτημένη από αυτό Αρχή, την οποία έχει προηγούμενα γνωστοποιήσει προς τον Παραχωρησιούχο, δικαιούται να διεξάγει τακτικές επιθεωρήσεις προκειμένου να εξασφαλίζει ότι οι σιδηρόδρομοι του Έργου είναι σύμφωνες με τις απαιτήσεις της Σύμβασης. Το διάστημα μεταξύ δύο διαδοχικών επιθεωρήσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη. Δραστηριότητα της κάθε επιθεώρησης μπορεί να είναι η διενέργεια Άσκησης Ετοιμότητας κατ' εντολή του Δημοσίου ή της ανωτέρω Αρχής την οποία ο Παραχωρησιούχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει.
- 23.2.11** Ο Παραχωρησιούχος, δια του Αρμόδιου Ασφαλείας είναι υποχρεωμένος, κατά τακτά χρονικά διαστήματα που θα προβλέπονται στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας, να πραγματοποιεί Ασκήσεις Ετοιμότητας στο Έργο. Οι Ασκήσεις Ετοιμότητας διεξάγονται με συμμετοχή των Υπηρεσιών Έκτακτης Ανάγκης και του σχετικού προσωπικού του Παραχωρησιούχου και πρέπει, κατά το δυνατόν να προγραμματίζονται σε ώρες μειωμένης κυκλοφορίας στο Έργο. Για το σκοπό εκτέλεσης των ανωτέρω ασκήσεων, ο Παραχωρησιούχος δύναται να διακόπτει τη λειτουργία του Έργου για τη χρονική περίοδο που προβλέπεται στο Εγχειρίδιο Λειτουργίας.
- 23.2.12** Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να εξασφαλίσει:
- (i) με τη συνδρομή του Δημοσίου σε θέματα αδειοδότησης, την ύπαρξη συστήματος μετάδοσης ραδιοφωνικών συχνοτήτων εντός των σιδηρόδρομων με ειδικές συχνότητες για χρήσεις εκτάκτου ανάγκης,

- (ii) εξοπλισμό των σηράγγων σε τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται η συνεχής λειτουργία συσκευών επικοινωνίας όπως αυτών της κινητής τηλεφωνίας. Σε περίπτωση που Χρήστης καλεί τον αριθμό 112 (ή όποιον άλλον αριθμό τηλεφώνου έκτακτης ανάγκης που μπορεί να χρησιμοποιείται στην Ελλάδα κατά την Περίοδο Παραχώρησης ή αποδοθεί ειδικά στον Παραχωρησιούχο για το συγκεκριμένο Έργο) από το κινητό του τηλέφωνο εντός της σήραγγας, ο Παραχωρησιούχος θα πρέπει καταβάλει κάθε εύλογη προσπάθεια για να εξασφαλίσει ότι θα ειδοποιείται πρώτος από τον παροχέα της κινητής τηλεφωνίας.

23.3 Διαθεσιμότητα του Έργου

- 23.3.1** Ο Παραχωρησιούχος οφείλει να συμμορφώνεται πάντοτε με τα Εγχειρίδια Λειτουργίας και Επιθεώρησης και Συντήρησης και να συντηρεί, να διατηρεί σε καλή λειτουργική κατάσταση και να ανανεώνει, να αντικαθιστά και να αναβαθμίζει, στο μέτρο που είναι εύλογα αναγκαίο, τα επί μέρους στοιχεία του Ε.Π. που επιδέχονται παρόμοιες παρεμβάσεις.
- 23.3.2** Εάν οποιαδήποτε προγραμματισμένη συντήρηση, επιδιόρθωση ή άλλες εργασίες καθιστούν αναγκαία τη διακοπή ή την αναστολή της χρήσης ολόκληρου του Ε.Π. ή μέρους αυτού, ή το κλείσιμο αυτών, για οποιοδήποτε χρονικό διάστημα, ο Παραχωρησιούχος οφείλει να ενημερώσει προηγουμένως το Δημόσιο και τους Χρήστες. Ως προγραμματισμένες θεωρούνται οι εργασίες που προβλέπονται στο εγχειρίδιο Επιθεώρησης και Συντήρησης. Προκειμένου περί εργασιών που είναι αποτέλεσμα εκτάκτων περιστατικών, ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να ενημερώνει τους Χρήστες και το Δημόσιο το συντομότερο δυνατόν και με την κατά το δυνατόν ακριβέστερη ένδειξη περί της έκτασης και διάρκειάς τους.
- 23.3.3** Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να συντηρεί και έχει σε συνεχή λειτουργία όλα τα συστήματα / διατάξεις / συσκευές / εγκαταστάσεις ασφαλείας, ρύθμισης και ελέγχου της κυκλοφορίας, που απαιτούνται για τη λειτουργία του Έργου σε υψηλό και ασφαλές επίπεδο λειτουργίας και εξυπηρέτησης. Ειδικότερα:

- (i) Ο Παραχωρησιούχος θα εκτελεί τη συντήρηση και θα λειτουργεί τα συστήματα, εγκαταστάσεις, κλπ. σύμφωνα με τα εγκεκριμένα Εγχειρίδια Επιθεώρησης και Συντήρησης και Λειτουργίας.
- (ii) Η διακοπή της λειτουργίας ενός συστήματος, εγκατάστασης κλπ. για συντήρηση θα προγραμματίζεται.
- (iii) Η αιφνίδια διακοπή λειτουργίας ενός συστήματος, εγκατάστασης κλπ., λόγω βλάβης, θα αποκαθίσταται εντός του χρόνου που προδιαγράφεται στην Ε.Σ.Υ., τον Κ.Μ.Ε. και/ή την Τ.Σ.Υ. Για όσες περιπτώσεις δεν προδιαγράφονται θα ισχύει ο ελάχιστος δυνατός χρόνος.

23.3.4 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να προγραμματίζει το κλείσιμο λωρίδων κυκλοφορίας ή τον αποκλεισμό μέρους του οδοστρώματος κατά το δυνατόν σε περιόδους κατά τις οποίες η προβλεπόμενη κυκλοφορία είναι μικρότερη από την κυκλοφοριακή ικανότητα της παραμένουσας σε κυκλοφοριακή χρήση διατομής. Ειδικότερα:

- (i) Το κλείσιμο των λωρίδων κυκλοφορίας, ή άλλοι συναφείς περιορισμοί της διατομής του οδοστρώματος για συντήρηση ή άλλους σκοπούς πρέπει να περιορίζονται στο ελάχιστο και θα γίνονται μόνο κατόπιν σχετικής έγκρισης του Δημοσίου την οποία αυτό δε θα αρνείται ή καθυστερεί αδικαιολόγητα και η οποία θα θεωρείται ότι έχει δοθεί εάν παρέλθει άπρακτη προθεσμία πέντε (5) ημερών από την υποβολή του αιτήματος. Ο Παραχωρησιούχος οφείλει να μεριμνά για την έγκαιρη λήψη των εγκρίσεων αυτών. Για έκτακτα περιστατικά δεν απαιτείται τέτοια έγκριση, απαιτείται όμως ενημέρωση του Δημοσίου και των Χρηστών το συντομότερο δυνατό και σύμφωνα με τα Εγχειρίδια Λειτουργίας και Επιθεώρησης και Συντήρησης.
- (ii) Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να συνεργάζεται και να βοηθά τις αστυνομικές αρχές για τον έλεγχο της κυκλοφορίας κατά τη διάρκεια εκτάκτων περιστατικών.

(iii) Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται σε συνεργασία και με τις οδηγίες του Δημοσίου να καταρτίσει σχέδια αντιμετώπισης εκτάκτων καταστάσεων στο Έργο ή άλλης έκτακτης κατάστασης που απαιτεί άμεση αντιμετώπιση μέσω της Λειτουργίας του Έργου, όπως:

- αναστολή είσπραξης διοδίων,
- κλείσιμο του Έργου σε τμήματα αυτού (μικρά ή μεγαλύτερα) μεταξύ κόμβων στη μία ή και στις δύο κατευθύνσεις,
- εκδήλωση πυρκαϊάς εντός σήραγγας,
- κάθε άλλη κατάσταση που η αντιμετώπισή της θεωρείται δικαιολογημένα αναγκαία από το Ελληνικό Δημόσιο για την ασφάλεια των Χρηστών και την προστασία του Περιβάλλοντος.

23.3.5 Στο τέλος κάθε εξαμηνιαίας περιόδου, ο Παραχωρησιούχος πρέπει να παρέχει στο Δημόσιο έκθεση με όλες τις εργασίες επιθεώρησης, συντήρησης, επιδιόρθωσης και τεχνικής βελτίωσης οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της προηγούμενης περιόδου στο Ε.Π. Η έκθεση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει επίσης και το πρόγραμμα δραστηριοτήτων των δύο επομένων εξαμήνων.

23.3.6 Ο Παραχωρησιούχος θα παρέχει στο Δημόσιο την πρόσβαση στο Ε.Π. που απαιτείται ευλόγως από το Δημόσιο ώστε να δύναται να διεξάγει επιθεωρήσεις επί όλων των ουσιαστών θεμάτων της λειτουργίας και συντήρησης του Ε.Π. για όλη τη διάρκεια της Περιόδου Λειτουργίας, συμπεριλαμβανομένης της παρακολούθησης και του ελέγχου της απόδοσης του Παραχωρησιούχου σε σχέση με τις υποχρεώσεις του βάσει του παρόντος Άρθρου.

23.4 Ασυνόμηση του Έργου - Σχέδια Δράσης

23.4.1 Μετά την υπογραφή της Σύμβασης, ο Παραχωρησιούχος οφείλει να έρθει σε επαφή με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης, ώστε έγκαιρα να ρυθμίσουν από κοινού, με σχετική συμφωνία, τις υπηρεσίες

αστυνόμευσης και πυρόσβεσης του Έργου. Ο Παραχωρησιούχος θα εξασφαλίζει και θα συντηρεί με δικές του δαπάνες τον εξοπλισμό και τις κατάλληλες εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης του απαραίτητου προσωπικού της Ελληνικής Αστυνομίας και της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Προσάρτημα 2 της παρούσας (άρθρο 2.7.3). Κάθε άλλη δαπάνη σχετική με την αστυνόμευση και πυρόσβεση (όπως λ.χ. μισθοδοσία προσωπικού, καύσιμα κλπ.) βαρύνει το Δημόσιο.

- 23.4.2 Η συμφωνία αυτή θα ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατόν και πάντως ένα μήνα πριν από την έναρξη της Περιόδου Λειτουργίας και Συντήρησης οποιουδήποτε τμήματος του ΕΠ, η δε συμφωνία αυτή θα έχει ρυθμιστικό χαρακτήρα χωρίς να δημιουργεί περαιτέρω υποχρεώσεις στον Παραχωρησιούχο, πέραν αυτών που προβλέπονται στα Εγχειρίδια Λειτουργίας και Συντήρησης.
- 23.4.3 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να εξασφαλίσει την τεχνική αστυνόμευση του Έργου (επιθεώρηση, επισήμανση και αντιμετώπιση έκτακτων συμβάντων, απομάκρυνση οχημάτων, λήψη μέτρων ενημέρωσης των Χρηστών, διαχείριση κυκλοφορίας και συνδρομή στις Αρμόδιες Αρχές) με δικό του προσωπικό και μέσα.
- 23.4.4 Η αστυνόμευση του Έργου από την Ελληνική Αστυνομία είναι ανεξάρτητη από την τεχνική αστυνόμευση του Παραχωρησιούχου, η οποία και διατηρεί την αυτοτέλειά της, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
- 23.4.5 Για τον σκοπό οργάνωσης της αντιμετώπισης ατυχημάτων ο Παραχωρησιούχος θα εκπονήσει Σχέδια Δράσης. Τα Σχέδια Δράσης αποτελούν μέρος του Εγχειριδίου Λειτουργίας.
- 23.4.6 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να καταρτίσει αναλυτικά / λεπτομερειακά Σχέδια Δράσης για κάθε είδος / περίπτωση ατυχήματος. Τα Σχέδια Δράσης θα περιλαμβάνουν σαφείς οδηγίες για τις ενέργειες κάθε ατόμου / υπηρεσίας σε περίπτωση ατυχήματος, ή έστω και κινδύνου ατυχήματος ή οποιασδήποτε κατάστασης έκτακτης ανάγκης. Τα Σχέδια Δράσης θα αποτείνονται

τόσο στο προσωπικό του Παραχωρησιούχου, όσο και στις εμπλεκόμενες άλλες Υπηρεσίες Έκτακτης Ανάγκης.

23.4.7 Τα Σχέδια Δράσης θα περιλαμβάνουν ενδεικτικά και τα ακόλουθα:

- (i) Είδος/πλήθος κινητοποιούμενων (π.χ. ασθενοφόρων, περιπολικών, πυροσβεστικών, κλπ.) μέσων και ομάδων προσωπικού κατά περίπτωση,
- (ii) Είδος ομάδων διάσωσης, απεγκλωβισμού και τρόπους παροχής πρώτων βοηθειών,
- (iii) Τρόπο / οδούς προσπέλασης ατόμων και μέσων στη θέση ατυχήματος.
- (iv) Αναγκαίο εξοπλισμό για τις ανωτέρω ομάδες,
- (v) Διάρθρωση του Έργου σε περιοχές ευθύνης των ομάδων

23.4.8 Τα Σχέδια Δράσης θα επικαιροποιούνται και εκσυγχρονίζονται από τον Παραχωρησιούχο, όπως εκάστοτε απαιτείται (π.χ. σε περιπτώσεις εκσυγχρονισμού των συστημάτων τηλεπικοινωνιακής σύνδεσης, ή μεταστέγασης των αρμοδίων Υπηρεσιών, ή εκσυγχρονισμού μέσων / υλικών πυρόσβεσης, βάσει της εμπειρίας που αποκτάται σταδιακά κλπ.).

23.4.9 Τα Σχέδια Δράσης, όπως εκάστοτε επικαιροποιούνται τελούν υπό την έγκριση των εμπλεκόμενων Αρμοδίων Αρχών (και κυρίως των Υπηρεσιών Έκτακτης Ανάγκης) και του Δημοσίου.

23.4.10 Τα επικαιροποιημένα Σχέδια Δράσης υποβάλλονται προς έγκριση στο Δημόσιο και στις Υπηρεσίες Έκτακτης Ανάγκης. Η προθεσμία προς έγκριση ορίζεται σε τριάντα (30) ημέρες από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, τα Σχέδια Δράσης τεκμαίρονται ως εγκεκριμένα.

23.5 Εγχειρίδιο Λειτουργίας Ε.Π.

23.5.1 Ο Παραχωρησιούχος υποχρεούται να συντάξει και παραδώσει ένα λεπτομερές και πλήρες Εγχειρίδιο Λειτουργίας ΕΠ σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προσαρτήματος 2 της παρούσας, με τις οποιεσδήποτε